

Eerste ervaringen met de **Chinese langstaarthagedis**

Takydromus septentrionalis

(Günther, 1864)

Sinds de handel in Westeuropese hagedissen sterk aan banden is gelegd, wordt vaak uitgeweken naar soorten uit de Aziatische en Zuidamerikaanse landen. Tot de veel aangeboden soorten uit Azië behoren de langstaarthagedissen, het genus Takydromus.

Van de verschillende langstaarthagedissoorten wordt de uit warme streken afkomstige Takydromus sexlineatus het meest verhandeld. Slechts sporadisch komen ook andere Takydromus-soorten Europa binnen.

Een voorbeeld daarvan is Takydromus septentrionalis.

*J. Bruekers
fam.bruekers@wanadoo.nl*

Foto's van de auteur

Links:

[Takydromus septentrionalis met groene flanken](#)

Deze hagedissoort komt voor in gematigde tot subtropische streken van China. Volgens Schlüter (1999) en Mudde (2003) is het mogelijk om hem zelfs onder Noordepere klimaatomstandigheden in een buitenterrarium te houden. Op dit moment zijn algemene ervaringsgegevens over *T. septentrionalis* erg zeldzaam, laat staan de ervaringen over het houden van deze soort in een buitenterrarium. Reden te meer om in dit artikel de eerste bevindingen met de verzorging van deze soort de revue te laten passeren.

Uiterlijk

Op het eerste gezicht lijkt *Takydromus septentrionalis* erg veel op zijn naaste verwant *T. sexlineatus*. Wat echter bij volwassen exemplaren direct opvalt is de grootte van de dieren. Met inbegrip van de staart meet een volwassen exemplaar tot 26 cm, waarvan 8 cm voor rekening van kop en romp komen.

In prijslijsten wordt *T. septentrionalis* ook wel aangeduid als “*Takydromus major*,” wat echter geen valide naam is. Het is slechts een verwijzing naar het forsere voorkomen in vergelijking met zijn tropische verwant.

Gedurende het voortplantingsseizoen zijn de mannetjes van de grote langstaarthagedis makkelijk te herkennen aan de fraaie fel lichtgroene flanken en de meer contrasterende tekening. Die groene kleur kan echter verwarrend zijn, omdat vrouwelijke dieren tijdens de voortplantingstijd eveneens groene flanken kunnen vertonen (SCHLÜTER, 1999). Beide geslachten

ten beschikken over twee ivorkleurige ventrale strepen. De rug en staart zijn bedekt met gekielde bruine schubben. De kop is langgerekt en aan de bovenzijde bruin. De onderkaak en de buikzijde zijn ivorkleurig. De romp is slank gebouwd, waaraan goed ontwikkelde poten zitten. Typisch voor dit genus is de lange staart. Deze combinatie van kenmerken maakt van *Takydromus* een snelle en wendbare hagedis.

Achtergrondinformatie

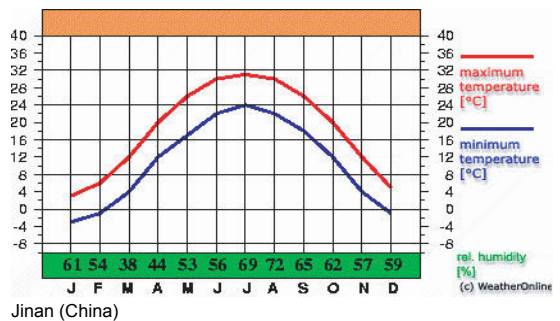
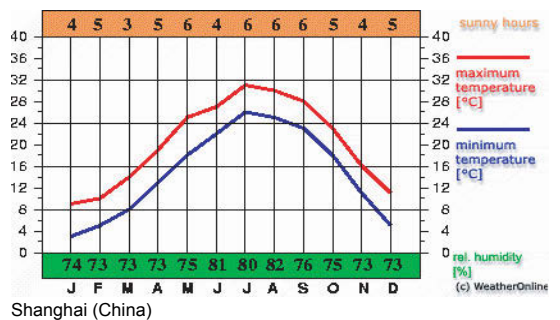
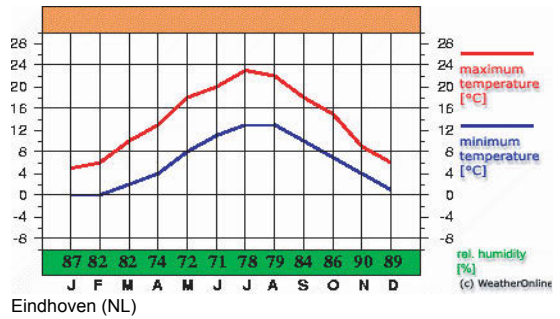
Het verspreidingsgebied van deze soort omvat het centrale en zuidwestelijke deel van China (onder andere provincies Fujian, Shanghai, Shanong) alsmede Taiwan. Met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid stammen de dieren die in de handel verschijnen van het vaste land van China. Dit houdt in dat de dieren erg waarschijnlijk uit een streek komen waar een gematigd klimaat heerst.

Vergelijken we een aantal temperatuurtabellen van locaties binnen het verspreidingsgebied, dan kunnen we ons een beetje een beeld schetsen van de omstandigheden ter plaatse. Opvallend is dat de omstandigheden in Shanghai (provincie Shanghai) en Jinan (provincie Shanong) erg verschillend zijn. Waarbij het in Jinan in de winter erg koud kan zijn. De zomers zijn daarentegen altijd warm. De omstandigheden in Shanghai zijn misschien nog het beste te vergelijken met die in Nîmes in Frankrijk. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met het gegeven dat de verschillen in de minimale en maximale temperaturen in Shanghai dicht bij elkaar liggen en gelijkmatiger zijn. Het is natuurlijk het beste om gedetailleerde achtergrondinformatie over de dieren te hebben, maar die gegevens zijn doorgaans niet bekend of niet te achterhalen.

Verzorging

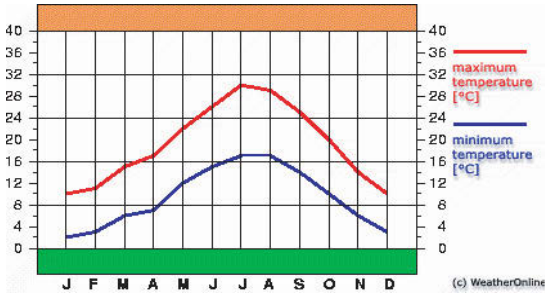
Over de wijze waarop *T. septentrionalis* verzorgd moet worden, is relatief weinig bekend. Alleen SCHLÜTER (1999) en MUDDE (2003) wijden daaraan aandacht.

Kort nadat ik twee hagedissen in november 2003 ontving, hield ik ze ter observatie in een standaard terrarium van 40 x 25 x 25 cm. Voor de verlichting en verwarming zorgde een 25 Watt spotlamp. Aangezien het terrarium op de vensterbank stond leverde de centrale verwarming ook extra warmte. Op deze wijze werd het in de bak rond de 26°C, terwijl het onder de lamp ruim 30°C warm werd.

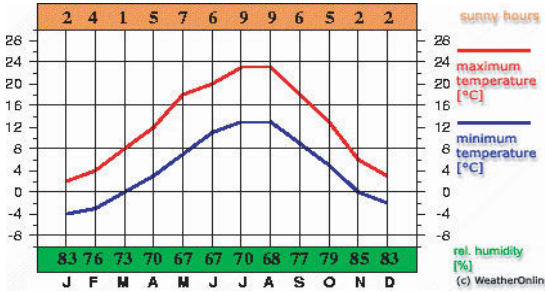

Klimaatvergelijking:
Eindhoven, Shanghai, Jinan, München, Nîmes

Rechts:
Takydromus septentrionalis
"bruine" fase in mei

Nimes (F)

München (D)

Het verblijf was verder Spartaans ingericht. De bodem was bedekt met een mengsel van turf en zand. Potscherven en enkele kunstplanten zorgden voor schuilplaatsen.

In eerste instantie werd aangenomen dat het om een mannetje en een vrouwtje ging, aangezien er aanzienlijke kleurverschillen waren tussen deze twee exemplaren. Een van de twee was uniform bruin van kleur, maar had wel de twee kenmerkende ivoorkleurige strepen over de rug. Dit dier werd als "vrouwtje" bestempeld. Ik had niettemin reeds vanaf het begin mijn twijfels, aangezien ik de staartbasis fors vond. Pas veel later bleek hoe de geslachtsverhouding in werkelijkheid was.

Hoewel deze langstaarthagedissoort in de gematigde streken van China voorkomt, met duidelijke seizoenen, koos ik er op dat moment voor om nog geen (winter-)rustperiode in te lassen.

In het binnenterrarium bleken de hagedissen allerm minst stressgevoelig, waren heel actief en reageerden alert op bewegingen in de nabijheid van het terrarium. Het aangeboden voedsel, bestaande uit

meelwormen, rupsen van de wasmot, wasmotten en sprinkhanen, werd gretig geaccepteerd en de eetlust was aanzienlijk.

Alle voederinsecten werden met een vitaminepreparaat (Calcicare of Gistocal) bepoederd. Het drinkwater werd in een klein schotelkje aangeboden en bevatte geen toegevoegde vitaminen.

Buitenterrarium

Aangezien bestaande literatuur aangeeft dat *T. septentrionalis* in buitenterraria gehouden kan worden, besloot ik een buitenterrarium te bouwen. Het verblijf bestaat uit een kuil (50 cm) in de grond waarvan de wanden uit bakstenen zijn opgetrokken. De totale grootte van het verblijf meet 200 x 42 x 50 cm. Om ontsnappen te voorkomen is een hoekprofiel van glas in de rollaag gemetseld. De bodem is voorzien van vijf drainagepijpen en de aankleding bestaat uit lava- en leistenen en oude zwarte dakpannen (houden

warmte vast). De beplanting bestaat uit vetplanten (*Sedum reflexum*, *S. acre* en *Sempervivum sp.*) en een laagblijvend Buxustruikje. De strategische ligging en het gebruik van zwarte dakpannen maakt het mogelijk dat er lokaal temperaturen van rond de 35°C worden bereikt. Op de warmste plaats is een heuveltje met metselzand gedeponeed met hier en daar een leisteen of een stuk dakpan.

De bovenzijde van het verblijf wordt afgedekt met gaas om vogels en katten te weren. Tijdens koel weer wordt het terrarium afgedekt met glasplaten. Verder is er geen extra verwarming aanwezig. SCHLÜTER (1999) adviseert om een extra warmtebron te installeren zodat de hagedissen tijdens een koele zomerperiode extra opwarmmogelijkheden hebben. Van die extra verwarming heb ik voorlopig afgezien omdat ik met het gebruik van glasplaten de temperatuur eveneens positief kan beïnvloeden.

Ingegraven buitenterrarium

Takydromus septentrionalis in juni na de vervelling

Takydromus werd in mei in dit buitenterrarium geplaatst. Ook daar bleek deze opportunistische hagedis zich snel aan de nieuwe omstandigheden aan te kunnen passen. Beide exemplaren vertoonden nog steeds geen agressief gedrag en lagen regelmatig naast elkaar op een dakpan in de zon. Het is niet ondenkbaar dat dit gedrag verandert zodra er vrouwtjes worden geïntroduceerd.

Gelukkig werden ze niet schuw en lieten zich regelmatig zien. Beide dieren vertoonden het natuurlijke jachtgedrag dat zich uitte in het schichtig, op een slangachtige manier, door de begroeiing te glijden.

Tijdens koel en regenachtig weer bij temperaturen onder de 15°C waren ze inactief.

De hagedissen bleken eigenlijk handtam en pakten voederinsecten zonder problemen van het pincet!

Vermeldenswaardig is de waarneming dat na enkele weken in het directe zonlicht, na een vervelling, de karakteristieke tekening naar voren kwam, die zich scherp aftekende tegen de overwegend bruine

basiskleuren. Beiden toonden zich uiteindelijk met de schitterend, bijna "lichtgevende," groene flanken. Bovendien was de forse omvang van de staartbasis een duidelijk aanwijzing dat het hier twee mannelijke exemplaren betrof. De foto op de titelpagina toont *T. septentrionalis* met groene flanken

Voorlopige balans

Takydromus-hagedissen worden in liefhebberskringen als "beginnersdieren" gekenschetst en als zodanig te vaak erg ondergewaardeerd. Dat is dus geheel onterecht.

Evenals zijn tropische soortgenoot, blijkt *Takydromus septentrionalis* een hagedis te zijn die zich makkelijk aanpast aan de omstandigheden in gevangenschap, mits aan een aantal basisvoorwaarden wordt voldaan. Het gegeven dat deze soort bijna probleemloos in een buitenterrarium verzorgd kan worden, maakt hem wellicht voor veel hagedissenliefhebbers extra interessant. Het buiten houden heeft in elk geval een gunstige uitwerking op het gedrag van de hagedissen.

Gelet op de herkomst van de dieren vind ik het voorlopig verstandiger om ze in de herfst, wanneer de temperatuur overdag onder de 12°C daalt, weer naar een binnenterrarium te verhuizen. SCHLÜTER (1999) laat zijn dieren buiten overwinteren, maar vermeldt helaas niet onder welke omstandigheden die overwintering gebeurt. Een winterrust van een enkele weken bij 5° tot 8°C lijkt te passen in de levenscyclus van deze Chinese langstaarthagedis. Dit houdt in dat *Takydromus septentrionalis* bij mij dezelfde jaarcyclus doormaakt als de Italiaanse muurhagedis (*Podarcis sicula campestris*).

- <http://www.lacerta.de/>
<http://www.nafcon.dircon.co.uk/lacertids6.htm>
 MUDDE, P.; 2003/2004; *Takydromus septentrionalis*, Onder het Palmblad, 6 (4)
 SCHLÜTER, U. (1999): Die Südchinesische Langschwanzzeichse - Pflege und Nachzucht von *Takydromus septentrionalis* im Terrarium und Freiland. Reptilia, Münster, 4(1): 51-54.
 XU, J. 1996; A new record of *Takydromus septentrionalis* in Shanong, Chin. J. Zool., 31: 50

Takydromus septentrionalis in het buitenterrarium.

SUMMARY

First experience with *Takydromus septentrionalis* (GÜNTHER, 1864)

A description is given of *Takydromus septentrionalis*. Because these animals are potentially suited to keep in an outdoor-terrarium, the climate of their area of distribution is compared to that of the Netherlands. The husbandry of the animals, partly in an outdoor-terrarium, is discussed. The animals are kept inside during the winter.